

Türkiye ekonomisinin ilk 3 ay performansını nasıl değerlendiriyorsunuz? Bir sanayici ve Türk ekonomisini çok yakından tanıyan bir işadamı olarak 2013 yılı için beklentilerinizi öğrenebilir miyim?

2012 yılında ekonomide hedeflenen yeniden dengelenme büyük ölçüde başarılıydı. Yılsonunda cari işlemler açığının hızla daralarak milli gelire oranının %6'nın altına indiğini gördük. Ancak bu esnada, iç talepteki yavaşlamanın arzu edilenin de ötesine geçtiğini gören Merkez Bankası, 2012'nin Eylül ayından itibaren para politikasını gevşetirken, faizlerde de önemli bir gerilemenin yolunu açtı.

Faizlerdeki düşüşün, ekonomik aktiviteye yansımaları ise daha çok 2013 yılına sarktı. 2013'ün ilk çeyreğinde, ekonomiye duyulan güvendedeki toparlanma ve faizlerin düşük seviyesinin, kredi talebini canlandırdığını, bunun da özellikle emlak ve dayanıklı tüketim mallarına yönelik talebi tetiklediğini görüyoruz. Her ne kadar şu an itibarıyla iç talep 2010 ya da 2011 yıllarında gördüğümüz hızda büyümüyor olsa da, geçen seneye göre daha iyi bir noktada olduğumuzu söyleyebiliriz.

2013 yılının geri kalanında da genel olarak ilk çeyrekteki benzer bir performans bekliyoruz. 2013 büyüme tahminimiz %4,5 düzeyinde. Bu sene büyümenin büyük oranda iç talep kaynaklı olmasını bekliyoruz. İç talepteki bu kıpırdanma ister istemez ithalatı da artıracaktır. Diğer yandan, ihracatta dış pazarlarımız hala tam olarak toparlanabilmiş değil. Bu durum, 2012'de hızla gerileyen cari işlemler açığında 2013'te yeniden bir genişleme olabileceğine de işaret ediyor.

Ancak bu noktada özellikle vurgulanması gereken konu, Merkez Bankası başta olmak üzere ekonomi yönetiminin cari açıktaki 2011'dekine benzer bir genişleme olmasına izin vermeyecekleridir. Bildiğiniz gibi Merkez Bankası bir süredir kredilerdeki hızlı büyümeden rahatsızlık duymaya başladığını söylemekte. Eğer kredilerdeki büyüme Merkez Bankası'nın arzu ettiği bant içerisinde kalmazsa, ekonomideki olası bir aşırı ısınmayı engellemek için Merkez Bankası'nın ve diğer kurumların bazı ek tedbirlere başvurması gündeme gelebilir.

2013'te enflasyonun genel olarak Merkez Bankası'nın %5 hedefinin üzerinde kalacağını ve seneyi %6,5 düzeyinde kapatacağını tahmin ediyoruz. Merkez Bankası'nın iç talepte çok hızlı bir büyümeye izin vermeyeceği beklediğimizden, talep koşullarının fiyatlar üzerinde önemli bir baskı yaratmasını öngörmüyoruz. Dünya ekonomisindeki zayıflığın süreceğine ilişkin kanaatler de emtia fiyatlarında önemli bir yükseliş olmayacağına işaret ediyor. Bu da, maliyet tarafından da enflasyon üzerinde fazla baskı olmayacağını düşündürüyor. Bu çerçevede Merkez Bankası'nın 2013'te politika faizlerinde önemli bir değişikliğe gitmeyeceğini düşünüyoruz.

Sizce önümüzdeki 10 yılda Türkiye ekonomisinin en önemli fırsatları neler olacak?

Türkiye'de iç pazar hala çok önemli büyüme potansiyeline sahip. Genç ve hala artan bir nüfusa sahibiz. Bu demografik avantajımızı, iş gücüne katılan gençlerimize iş yaratabildiğimiz sürece daha en az 20 yıl daha kullanabiliriz. Şu anki gelir düzeyimize kıyasla hemen bütün sektörlerde tüketim düzeyleri oldukça düşük. Faizlerin reel bazda %1'lere gerilediği, enflasyonun istikrarlı bir şekilde düşük ve tek basamaklı rakamlarda kaldığı, ekonomide yıllık ortalama %5 civarında büyüme sağlandığı ve iç ya da dış önemli bir politik/ekonomik şok yaşamadığımız bir senaryoda, önümüzdeki 10 yılda Türkiye'deki ekonominin ve iş dünyasının çehresinde çok önemli gelişmeler olacağını düşünüyorum. Bu gelişmeden istisnasız bütün sektörlerin yararlanacağını tahmin ediyorum. Ancak, hemen her ülkede

gözlediğimiz gibi, ekonomide gelişmişlik düzeyi arttıkça tarım ve tekstil gibi daha geleneksel ve ucuz işgücü yoğun sektörlerden çıkış ve hizmetler ve daha teknoloji yoğun sektörlerle kayışın olmasını bekleyebiliriz. Türkiye'nin önemli bir diğer avantajı ise, bazen sorunlar yaratsa da, üzerinde bulunduğumuz coğrafya. Türkiye, kendi iç ekonomik ve politik sorunlarını çözdüğü ölçüde, içinde bulunduğu coğrafyada lider olma potansiyeline sahip bir ülke. Özellikle bizim gibi enerjide dışa bağımlı bir ülke için bu konu son derece önemli. Bu nedenle, Türkiye'nin Batı ile olan mevcut güçlü politik ve ekonomik ilişkilerini koruyarak, Orta Doğu ve Afrika'da ekonomik anlamda ilişkilerini güçlendirmesini önemli bir fırsat olarak görüyorum. Bu bölge hem ticari ilişkiler hem karşılıklı yatırım fırsatları açısından Türkiye için önemli büyüme potansiyeli vaad etmektedir.

Bir de çok konuşulan yerli otomobil konusu var. Yerli otomobili sormayacağım. Bu konu çok sık gündeme geliyor. Ama Koç Holding'in otomotiv pazarındaki gücünü çok iyi biliyoruz. Bir de TürkTraktör şirketiniz ile CNH ortaklığında yüzde 100 yerli traktör ürettiğini biliyorum. Geçtiğimiz hafta Sakarya'da TürkTraktör için yeni bir fabrikanın temelini attınız. Nedir bu fabrikanın öyküsü?

Türk Traktör bu yıl kuruluşunun ellinci yılına ulaşıyor. Bu yarım asırlık süre içinde Türkiye'de tarımın modernleşmesine sadece traktörle değil, biçerdöver, gibi diğer zirai ürünlerle de hizmet verdi. Bugün ülkemizde tartışmasız lider ve dünyada ilk 5 üretici arasında yer alıyor. Yeni pek çok modelin tasarımı, en yeni motorların geliştirilmesi Türkiye'de yapılıyor. Bu gelişmeler sonucunda artan yerli ve yurtiçi talep, yer gereksinimi ve günümüzün gerektirdiği esnek üretim ihtiyaçları, Ankara'daki fabrikamızın sınırlarını zorlamakta idi. Bu nedenle Adapazarı'nda yeni ve çok modern bir tesis kurarak iki tesis arasında ürün ve kapasite paylaşımı yapmanın doğru bir çözüm olacağını gördük. Resmi temel atma törenini geçen hafta gerçekleştirdik ve inşaat hızla ilerliyor, gelecek yıl yatırımı tamamlamayı hedefliyoruz.

Biliyorum ki siz Koç Holding'in ve Vehbi Koç Vakfı'nın sosyal sorumluluk odağındaki projeleri ile de yakından ilgileniyorsunuz. Örneğin Koç Holding'in Ülkem İçin Kan Veriyorum projesine ilk kanı siz vererek çağırışı yapmıştınız ve bugüne kadar Türk Kızılayı'na tek seferde yapılan en büyük kan bağışını gerçekleştirdiniz bu proje ile. Geçtiğimiz yıl ise Ülkem İçin Engel Tanımıyorum projesi başladı ve öğrendiğim kadarıyla tüm Türkiye'de Engelliliğe Doğru Yaklaşım Eğitimleri sürüyor. Neden engellilik konusuna odaklandınız? İki yıl boyunca neleri değiştirmeyi hedefliyorsunuz?

Engelli bireyler de herkes kadar, toplumun yararlandığı tüm olanaklardan bağımsızca yararlanma hakkına sahiptir. Bizler de ülkemizde engelli haklarının tanınması konusunda üzerimize düşeni yapmaya çalışıyoruz. "Ülkem için Engel Tanımıyorum" projesini bu amaçla başlattık. Proje dört aşamada gerçekleşmekte.

İlk aşamada az önce bahsettiğiniz eğitimlerimiz var. İki yıllık süreçte Koç Topluluğu çalışanlarının %70'nin ve bayilerimizin, bayi eğitimleri vesilesi ile de kamuoyunun bu eğitimleri almasını hedefliyoruz.

İkinci aşamada ise fiziksel erişilebilirlik üzerinde duruyoruz. Sosyal alanların fiziksel şartlar açısından engelliler için erişilebilir hale getirilmesi çok önemli. Tüm ülke olarak bu konuda önemli adımlar atmalıyız. Biz Koç Topluluğu olarak kendi kapımızın önünü süpürmekle işe

başlıyor ve iki yıllık süreçte “Engelli Dostu İşyeri” için gerekli olan minimum standartları yerine getirmeyi hedefliyoruz.

Üçüncü aşamada da engellilerin kullanımını kolaylaştıran ürün ve hizmetleri artırmak var. Örneğin Yapı Kredi Bankası’nın bu konuda çok başarılı ve sektöre örnek çalışmaları var. Engelsiz Bankacılık başlığı altında görme engellilere ve fiziksel engellilere yönelik ATM’leri ile 40’ı aşkın ilde faaliyet gösteriyor. Ayrıca “Konuşmak Elimizde” projesi kapsamında gönüllü çalışanlarına işaret dili eğitimi de veriliyor. Setur ise, “Herkes İçin Engelsiz Tatil” kampanyası ile engelli konuklara engelsiz tatil olanağı sunuyor.

Dördüncü aşamamızda, destekleyici KSS çalışmalarımız var. Şirket çalışanlarımız gönüllülüklerini ortaya koyarak örnek çalışmalara imza atıyorlar. Mesela Koç Holding, Üsküdar İlçe Emniyet Müdürlüğü ile işbirliği içinde yaklaşık 250 emniyet mensubuna farkındalık eğitimi düzenledi.

Peki Vehbi Koç Vakfı’nı da biraz sizden dinleyebilir miyiz? Eğitim, sağlık ve kültür sanat alanında çok başarılı ve dikkate değer projeler geliştiriyorlar... Yakın zamanda Tıp Fakültesi açılmıştı, sanırım eğitim ve araştırma hastanesi inşasına da başlandı...

Koç Topluluğu’nun önemli bir parçası olan Vehbi Koç Vakfı’mız Türkiye’nin ilk özel vakfı olma niteliğini taşıyor. Kurulduğu 1969 yılından bu yana ülkemizin kalkınmasına destek olmak, en iyi örnekleri yaratabilmek ve toplumsal ihtiyaçlara çözüm üretebilmek amacıyla çalışmalarını sürdürüyor. Bugüne kadar Türkiye’ye eğitim alanında 27 kurum, sağlık alanında 6 kurum, kültür alanında ise 5 kurum kazandırmıştır ve yüzlerce kuruma destek vermiştir. Vehbi Koç Vakfı’mız bilhassa verdiği burslar, kurulan ve destek verilen okullarla, kendine güvenen, yaratıcı ve bağımsız bireyler yetişmesini hedeflemektedir. Sizin de belirttiğiniz gibi Vakfımız tarafından Koç Üniversitesi Tıp Fakültesi’ne bağlı olarak Topkapı’da çok büyük bir Sağlık Bilimleri Kampüsü inşa ediliyor. 2014 Eylül’de açılması planlanıyor. Koç Üniversitesi Tıp Fakültesi’nin eğitim ve hastane yatırımını Amerikan Hastanesi’nin geliri ile fonluyoruz. Amerikan Hastanesi çok önemli bir sosyal faydaya imza atıyor. Tıp Fakültesi öğrencilerinin eğitilmesi ve kadrolarının araştırma yapması için daha farklı bir Eğitim ve Araştırma Hastanesi’ne ihtiyaç vardı. Bu kampüste hem tıp fakültesi hem de eğitim ve araştırma hastanesi inşa ediyoruz. Öte yandan bildiğiniz gibi yine Vehbi Koç Vakfı’mız çağdaş sanat müzemizin inşaatına bu yıl başlayacak. Dolapdere’de var olan bir binayı yıkıp yeni bir bina inşa edeceğiz. Modern bir sivil mimari projesi olarak da İstanbul’a önemli bir katkı olacağını düşünüyoruz. 2012’de kararı alınıp önemli mesafe kat edilen müze, çok büyük olasılık ile 2016’ya yetişecek. Vehbi Koç Vakfı’nın önemli bir başka projesi “Model Okul” inşası. Uzun süredir bu konu üzerinde çalışıyorlar. Biliyorsunuz vakıf en son 1998 – 1999 yılında Cumhuriyet’in 75’inci yılında 15 ilköğretim okulu inşa etmek için yola çıkmıştı. O yıl VKV hedeflenen bütçenin iki katına çıkarak 10 ilde 13 okul inşa etti. Daha sonra eklenen 4 ilköğretim okulu ile birlikte 17 okula ulaşıldı.

Ülkemizde okul ihtiyacı bitmiyor. Türkiye’deki büyük bir vakıf olarak yalnızca bir ya da birkaç bina değil gerçekten model olacak bir okul yapabilir miyiz diye Vakfımız yola çıktı. Tıpa tıp model olacak bir okul yapmak elbette zor. Mimari projenin uygulandığı arazi, iklim, bölge projeyi şekillendiriyor. İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü’ne bir sunum yapıldı. Şimdi Bakanlığımıza konu aktarılacak. Model Okul projesi için çok önemli ABD’li firma olan Canon Design ile anlaşma imzalandı. Proje ile birlikte projenin el kitabı da hazırlanacak. Bir vakıf, kurum, hayırsever okul inşa etmek isterken, bu kılavuzu alıp, mimarisinden eğitim modüllerine tümüyle faydalanabilecek.

